

לא זו בלבד שיש לך יותר "עומק", הודות לאש נשקך הקל, אלא שאף מרחב הירייה בעבור מרגמו" תיך והארטילריה שלך רב יותר. המרגמות שלך תוכלנה להיות קרובות יותר לקו ועם זאת עדיין תהיינה תחת מחסה. פירושו הדבר כי יהיה להן טווח ירייה רב יותר בשטח שלפני קויהתנגדותהקדמי. דבר שטרם הוזכר עד כה במאמר זה הוא בטחונם המוגבר של הגייסות שעה שהם נמצאים על ראש הגבעה ומסתכלים למטה — ולא להיפך. בעוד אשר שדות-אש-תצפית הנם חשובים להדיפת האויב על ידי אש, הרי רוח בוטחת ורמה יש לה חשיבות

סרן ג. ברשי

מכרעת שעה שמגיעים הדברים להדיפת התקפת- אויב על ידי הסתערות-מקרב. אם תאמרו את יתרונותיה של עמדת הגנה באמת-המידה של יכולתך להנחית את עצמת אשך על האויב, ושל המחפה שאותה עמדה מספקת לך — תמצא כי היתרון הוא לראש גבעה. ככל שמתחילים אנו לסמוך יותר על כלי נשק ארוכי-טווח — ותולדות המלחמה אינם אלא תולדות הטוח המתארך — כן גדלה חשיבות התצפית. בקוריאה ניתן היה להשיגה מראש גבעה. דבר זה יצלה גם בכל מקום אחר.

הגנה במדרון אחורי

- ד. מדוע יהיה לתוקף הכרח להכנס לשטח ההריגה שבמדרון האחורי?
- ה. האם אין יתרון לתוקף הבא מלמעלה, על המגן הנמצא נמוך ממנו?
- ו. מה מונע מהתוקף להעזר למעלה ולהקים בסיס-אש לשם מיגור המגן בהתקפה אנפית בשלב התקפת שני?
- ז. כיצד יקים כאן המגן את אחד הציונים היסודיים של ההגנה, המבקש לפגוע בתוקף בכל טוח תכליתי ובכל מקום כטרם יגיע ליעד?
- ח. כיצד אפשר להוסיף "להפתיע" אם נוקטים באורח הגנה זה בדרך שיטה (כפי שהיה בקוריאה)?

אנסה עתה להשיב על קושיות אלה, תוך ניתוח הבעיה. אנסה

*

קיימים מצבים של יחס-כוחות בהם עדיפות התוקף ב" כוח אדם ובכוח-אש מחיבת את המגן להמנע מלהתגלות בשטח — כדי להמנע מפגיעה מתדגיטא, וכדי להפתיע את האויב — מאידך-גיסא; כלומר: לבחור בשיטה של "הגנה במדרון אחורי". כן יתכן כי המגן יבחר בשיטה זו, מתוך שיקולי זמן-ומרחב, במידה ולא יעמוד לרשותו זמן מספיק להתארגנות.

אולם נראה לי, כי גם אם המסיבות מחייבות תמישת מדרון אחורי — מותנית יעילות התמישה בתנאי קרקע שיכפו על האויב לכבוש את המדרון האחורי לשם המשך פעולתו — אם כדי להציב בו את נשקו, או כדי לבסס את כיבוש המדרון הקדמי וסגת הגבעה.

*

עצם היותו של התוקף למעלה, והמגן על מני המדרון למטה, נותנת לתוקף עדיפות קרקעית, ויתכן שתוך זמן קצר ימצא את הדרך למיגור המגן וכיבוש השטח. אי לכך, אל לו למגן לתמוש בתחתית המדרון, אלא לקבוע את מוצבי-המגן בשטח שהוא רצוף טקסית לראש גבעה, סמוך לאוחו מדרון, שטח המאפשר לו להציב את כלי נשקו כך שישלטו שליטה מבטימלית על "שטח-ההריגה" (ציור 1). על

מרבית לדבר על שיטת הגנה במדרון אחורי. לדאבוני לא מצאתי די חומר העוסק בליבון השיטה וחקירתה. תומכי השיטה מציינים כי השימוש בה ע"י הסינים גרם קשיים רבים לצבאות האויב בקוריאה. שעה שלמדתי את הנושא בקורסי צה"ל הזכירו את האפשרות הזו ב"הצטיישה" ובלאחר יד, תוך הדגשת מספר יתרונות הנראים לעין מיד. אולם נראה לי כי באם אין מתעמקים בסוגיה, קל מאוד להסוך יתרונות אלה לחסרונות ולגורמי כשלון ראשוניים-במעלה.

אנסה להעלות בזה סרי מחשבה עצמית בנושא, מתוך כוונה לבדוק את האפשרות של פיתוח השיטה על ידי כוחות תינו כדי לנצל ולהשתמש בה בהצלחה בעת הצורך. הגנה על מדרון אחורי, הנה שיטת-הגנה שנוקטים בה, לדעתי, בעיקר כתוצאה מנתיחות-כוח לעומת התוקף. יש לה כמה יתרונות:

א. נוחיות ובטחון יחסי במקום המערך: כתוצאה מחוסר אפשרותו של האויב לצפות על המדרון האחורי יכול המגן להתארגן בנוחיות, כמעט כבתנאי רגיעה. סיכויו להפגע מאש הארטילריה של האויב פחותים, מאחר שנו מונחתת מבלי שתהיה בידי התוקף אפשרות לצפות ב" פגיעות.

ב. הפתעת התוקף ע"י המגן: כתוצאה מהכנת שטח-ההריגה על מדרון יורד, נתמש התוקף כאש המגן בשלב הסתע- רותו ובלחימה על היעד — כשהוא נמצא בתנועה כלפי מטה, כלומר — כשהוא מתבלט במיוחד לעיני המגן, ברגעים של חוסר ליכוד וארגון בשורותיו — ובעת הפגת המתח והדריכות של הלחימה וההסתערות, שעה שנדמה לתוקף שוכה בהצלחה ללא התנגדות.

יתרונות אלה חשובים הם, אולם אם נבחון אותם בקפידה נראה כי מתעוררות קושיות אחדות, המעמידות אותם בספק: א. האם תצפית-אש ארטילרית מן האויר אינה מבטלת את היתרונות הנ"ל?

ב. האם תחרת קת"ק לעורף האויב הנה בלתי-אפשרית? ג. האם תהא עוד "הסתעף", אם המערך התגלה ע"י מטוס סיור או סויר-קרקע?

כיצד יעשה זאת המגן מעמדותיו המוסחרות ע"י ראש הגבעה הקרוב? ומה הרויח המגן, המאורגן להשמדת האויב עם הופיעו על המדרון האחורי, בזה שהתוקף הגיע לפסגת הגבעה במלא כוחו, ללא אכידות ורענון? והאם לא יתעורר החשד אצל התוקף שהמגן, באי הופעתו, זומם הפתעה?

למותר הוא להדגיש שלמני כל התקפה יוצא התוקף לסיר את השטח, הן מתצפית קרקע והן מתצפית אווירית. ללא ספק הוא יגלה את כל התכונה המיוחדת אשר למעשה מעונין המגן להסתירה ממנו.

מכאן נובעות כמה מסקנות:

א. יש להתמקם על שטחים גופסיים, באגפי היעד ולמנוי, אשר מהם ניתן יהיה לפגוע באויב בעודו מרוחק, ורק כי שטח החיוני לנקוט בשיטה של ההגנה על מדרון אחורי, מתוך הנחה שהאויב יתקוף אותו ישירות, ואזי ימצא מותקף באגפיו תוך התקרבותו.

ב. עלימנת לפגוע באויב ביצילות הרבה ביותר הכרחי לתפוש גם את המדרון הקדמי של הגבעה, ולחייב את התוקף להלחם אל-ועל-היעד. בשלב מסוים יש לעזיב את העמדות במדרון הקדמי ולסגת לעמדות הגנה שהוכנו מראש במדרון האחורי, או לדאוג לכך שבעמדות שבמדרון האחורי תמצא יחידה אחרת, שתקדם את פני האויב שעה שמגיני המדרון הקדמי יתקו עמו את המגע.

יתרונה הגדול של פעולה כזו הוא שבאמצעותה מושגת ההפתעה — כאשר התוקף, בהתקלו בקו הגנה מקובל, אינו מבחין במה ששמנו לו. כן מגדילה שיטת הגנה זו את משך הלחימה, ועלולה לשבור את רוחו ורצונו של התוקף בדיוק מרגע הנכסף, שלו בהגיעו אל פסגת הגבעה. אני סבור כי זהו גם המצב שהיה בקוריאה: לאחר לחימה ממושכת רוויות דם ומאמץ במדרונות הקדמיים של היעדים — נתקלו האמריקאים במגינים על המדרונות האחוריים בכל שטח שבו איפשרו זאת התנאים.

מה האפשרויות בהגנה הקיפודית

את שיטת ההגנה במדרון האחורי ניתן לנצל גם במתחם הגנה קיפודית (מתחם סגור, שאינו טובל חזירה מכל כיוון שהוא — הבנוי ממוצבים המסייעים זה לזה הדדית בכלי הנשק שהוצבו בהם בצורה היעילה ביותר להודי פת התוקף מכל כיוון, ע"י מכסימום אפשרי של עצמת-אש). שכן תמיד כדאי לנצל אפשרות של הגנת מדרונו האחורי של מוצב, לאחר שהמוצב עצמו נגל. עלימנת להאריך את משך הלחימה עליו, כדי להמשיך ולגבות מהתוקף תשלום יקר בדרכו ליעד הבא ואל מרכז המתחם. מערך כזה יכול לשמש בסיס אש יעיל ביותר להתקפת נגד. ויתכן גם שהאויב יאבד את המוצב הכבוש באם המשך התקפתו ישבר.

בהתארגן האויב לקראת המשך ההתקפה, או בבצעו אותו יש לתקפו גם מיתר המוצבים בצורה נמרצת ביותר. המגן חייב להכין את כל מוצביו לקראת אפשרות כזאת: לשם כך עליו להכין מראש את השטח והעמדות; לקבוע מראש מי, מתו, ובאיזה שלב, יכנס למערך ההגנה על המדרון האחורי; וכמובן, לתרגל את הדבר בשעת ההתארגנות במתחם ההגנה.

ציור 1

ידי מיקום מכשולים וניצול פני הקרקע עשוי המגן להפוך את עמדתו זו ליעד חרש בשביל התוקף, עליו לא חשב מראש. (ציור 2).

באם נחשוב בבעיה יסתבר לנו, שאופן הגנה כזה מעשי רק במקום שמערכת ההגנה מהווה קו רצוף ומתמשך (למשל, מערך קוי מים עד ים בבקוריאה) כלומר: רק במקום שהתוקף חייב להבקיע את קו ההגנה בהתקפת-מצת, ואין לו מקום ואפשרות לאגף את מתחמי יריבו, או במצבים בהם אגפי

ציור 2

המערך נתמכים בתנאים טופוגרפיים כאלה שלא ישתלם לתוקף לנסות לחזור ורכס או לאגפם איגוף גדול ביותר; או כשהמוצב או המתחם ממוקמים במקום שהלחימה אליו, במקרה של איגוף, תהיה ממושכת ורצושת מכשולים, כגון: שטח בנוי, מיעד וכיו. (ציור 3).

ציור 3

יש, כמובן, לעתים אפשרות לעקוף מערך הגנה קוי ע"י הצנחה צנחנים, נחיתה בוליקופטרים או נחיתה מן הים. אלא שצורות תקיפה אלו דורשות הכשרת לוחמים והגן בעלות ממדי תכנון סקטי אופרטיבי ולוגיסטי שאיננו זנים בו כאן.

אפשרות הפגיעה באויב וקיום ההפתעה

גם אם כל השיקולים יחייבו תכנון הגנה על מדרון אחורי, אין לותר בשום פנים על החשוב שבעקרונות ההגנה והוא: פגיעה בתוקף בכל שלב משלבי הלחימה (כיגום, תנועה להקרבות, הערכות, חגימה אל היעד ועל היעד).